

Botos Katalin:

Miről szól az ukrajnai háború?

Nem lehetünk naívak, ha azon gondolkodunk, mi mozgatja a szereplőket az ukrán háború kapcsán. Az egyes országok polgárai a médiát követve hangzatos szólásokat hallanak az önvédelméért harcoló ukrán népről. A magyar hivatalos sajtó is – helyesen – igyekszik hangsúlyozni, hogy az emberélet védelme valóban fontos; hogy a háború nem megoldás a konfliktusra, és hogy mielőbb békére lenne szükség.

Ezzel szemben viszont azt látjuk, *Brüsszel mindent megtesz a háború további támogatásáért*. Az USA álláspontja sem egyértelmű: Trump elnök ugyan békét ígért, de a megvalósítás késlekedik. Annál is inkább, mert a Közel Keleten véres harcok dúlnak, és az Egyesült Államok abban nem kevésbé érdekelt, sőt. Ukrajna kissé hátrébb szorult a fontossági listán. Meg hát vegyések is az amerikai érdekek...

Hangsúlyozom, hogy nem katonapolitikai szakértőként nyilvánulok meg. Egyrészt nem is vagyok az, másrészt a katonapolitikai fejlemények háttérben mindig ott vannak bizonyos gazdasági megfontolások. Hiszen Montecuccoli óta tudjuk, mi kell a háborúhoz: **Pénz, pénz és pénz!**

Eddigi munkáim során az ukrán konfliktus számos gazdasági aspektusára ráirányítottam már a figyelmet. Elemeztem, hogy milyen *reálgazdasági érdekek* fűződnek Ukrajnához, túl az alapvető katonapolitikai célokon, ti. hogy az USA számára kihívást jelentő orosz atomhatalommal szemben mind szorosabbra vonják a NATO „védelmi szövetség” gyűrűjét. Ezt az oroszok kezdettől nehezményezték.

Az események eléggé nyilvánvalóvá tették, hogy a NATO hatalmak ilyen közelsége, amit az ukránok számára nyújtott segítség miatt jelenlétük mutat, bizony, az orosz államra valóban veszélyt jelenthet. Ezért szeretne volna annak idején az orosz vezetés, hogy távolabb tartásuk a határaitól a NATO országokat. Ezért ragaszkodott volna Ukrajna semlegességéhez. Hiszen rakéták belövésével, s most meg ukrán drónok támadásával ukrán területről Moszkva irányában, az orosz állam fővárosát közvetlenül fenyegetik! Mindezen háborús cselekmények NATO hatalmak segítségével természetesen, aligha folytatódhatnak. (Éppen ezért némiképp kérdésessé vált az intézmény, azaz, a NATO *védelmi jellege*: olyannak tűnik a NATO nyomulása Oroszország körül, mint egy óvatos, lassú, ámde célzatos támadó manőver. De mondom, mi itt nem katonapolitikai megfontolásokról akarunk most elmélkedni.)

A legutóbbi drón-támadás azonban nyilvánvaló késztetés arra, hogy az orosz fél *tovább folytassa háborús cselekményeit* ukrán földön... Hiszen, ha az ország fővárosát támadják ilyen módon, semmiképpen nem lehet békekötésre való hajlandóságra számítani orosz részről...

De hát végül is miért, és *kinek az érdeke*, hogy folytatódjék az ukrán-orosz háború?

Magának az ukrán népnek bizonyára nem. Nem menekültek volna el ennyien a szülőföldjükről, ha igazán a magukénak érezték volna ezt a harcot. Aligha csökkent volna Ukrajna népessége olyan katasztrofális mértékben –, csaknem a mai lakosság felével –, mint ahogy ezt napjainkra láthatjuk! 2020-ban az ENSZ adatai szerint mintegy **44 millió fő** élt Ukrajnában; a 2014 előtti csúcs pedig körülbelül **52 millió** volt. Az ENSZ 2024-re **37,9 millió főt** mond, a Kijev által ellenőrzött területen 29-33 millió közötti a lakosság száma. 5-6 millió ukrán él menekültként külföldön, és jelentős volt az Oroszországba átmenekültek száma is. Vagyis nem lehet mondani, hogy ez a háború az ukrán népért, annak hazájáért folyik.

Természetesen a hivatalos válasz, a magyarázat, Ukrajna és Brüsszel részéről, a *szuverenitás védelme*.

A nagyhatalmak, sajnos, a történelem során a szuverenitást akkor vették figyelembe, amikor akarták... Lásd Lengyelország feldarabolását a XIX. században, a XX.-ban Trianont, majd a hitleri cseh-morva megszállást... Szépen hangzottak a Wilson-i elvek, de a nagypolitika többnyire nem erről szól! De Sopron, a hűség városa, szerencsére példa arra, hogy *népszavazás* mégiscsak ki tudta kényszeríteni a nagyhatalmi önkénnyel szemben a város Magyarországhoz való csatlakozását! Az orosz ajkú lakosság világosan kinyilvánította autonómiára való igényét, Ukrajna esetében is, majd Oroszországhoz való csatlakozási szándékát. Tudjuk persze, ez Nyugat-Európában veszélyes precedens lenne, a baszkok, írek részére... Így ezt a szempontot figyelembe se veszi Brüsszel.

Idézzük fel a korábban már tárgyalt szempontjainkat!

Látnivaló volt, hogy a Majdan-i kormánybuktatással hatalomra került Nyugat-barát kormányzat alatt igen jelentős földterületek kerültek multinacionális, főleg amerikai vállalatok birtokába. Ennek feltétele volt a törvényhozás ilyen értelmű változtatása. Ahogyan erre az Oakland Institute 2023-as jelentése rámutatott,¹ az oligarchák és a nagy agrobusiness cégek által birtokolt földterületek 9 millió hektárnyi nagysága, az európai, amerikai és Szaud-Arábia-i tulajdoni bejegyzések alapján Ukrajna földterületének 28%-át teszi ki. A kaliforniai

---

¹ War and Theft. The Takeover of Ukraine's Agricultural Land. Oakland Institute, 21 Feb 2023.

Oakland Institute, ahonnan információink származnak, egy független politikai agytröszt az USA-ban, *nemes célokért küzd*; és nem tegnap óta.

Ez az intézmény több is, mint csupán elemző központ. Hiszen nemcsak eszmékkal, elméletekkel foglalkozik, de konkrét segítő tevékenységgel is közreműködik korunk égető társadalmi problémáinak, szociális, gazdasági és környezetvédelmi kérdéseinek a megoldásában. Tevékenységük legfontosabb jellemzőjének azt tartják, hogy képviseljék azokat, akiknek nincs érdekérvényesítő képességük: a farmereknek, állattartóknak, halászoknak, bennszülötteknek, s más olyan – marginalizált – népcsoportoknak, melyeket az úgynevezett fejlődés címén sodortak félre. Felelőssé teszi a kormányzatokat, nagyvállalatokat, nemzetközi intézményeket a cselekedeteikért, amennyiben azok az emberiség és a Föld kárára vannak. Rávilágítanak a környezetvédelem igazságossági kérdéseire, kampányokat, kongresszusi meghallgatásokat szerveznek. Mindaddig, amíg a sérelmet szenvedetteknek igazságot nem szolgáltatnak. Támogatást nyújtanak az érintett közösségeknek, együttműködve a helyi hatóságokkal. Nemzetközi kampányt indítottak például azzal, hogy a „Mi földünk a miénk...”² Igen, ez, a világ számos részéért felelősséget vállaló társadalom, nos ez is Amerika!

Milyen érdekes, hogy az Oakland Institute már a 2010-es évek elején felfigyelt arra, hogy mi történik Ukrajnában! Rámutattak, hogy a nemzetközi pénzügyi szervezetek általában, de Ukrajnában kifejezetten, az agrobusiness nagyhatalmú cég-óriásainak érdekében tevékenykednek. Ilyen például a Világbanknak az – első pillantásra dicséretesnek tűnő – törekvése, hogy a hazai üzleti élet az egyes országokban minél akadálymentesebb legyen. De a tényleges cél nem ez... Az un. „BBA projektjük” például olyan változásokat erőltetett az országok jogrendjeiben, amelyek lehetővé tették *a földek külföldi kézre játszását*...

Ez volt a helyzet Ukrajnában is, amely a Világbank tíz kísérleti országa közé tartozott. Az Intézet elemzése szerint semmi nem szól amellett, hogy a WB javaslatai valóban az ukrán társadalom, a lakosság érdekét szolgálták volna... Leginkább a multi agrárcégeknek kedveztek. „A Bank aktivitása és kölcsönei, reform-programja Ukrajnában abba az irányba hatottak, hogy elősegítsék a nagy külföldi ipari holdingok terjeszkedését az ukrán mezőgazdaságban” – nyilatkozta az Oakland Institute és egy híres kanadai jogi iroda vezetője, De Luca Mousseau. A változások pusztító hatással voltak szerinte az életszínvonalra, a szegénység terjedésére. Így fogalmaz az Oakland Institute jelentése:

„Ukrajna a világ harmadik legnagyobb kukorica-termelője, ötödik legnagyobb búzatermelője. A mezőgazdaság alapvetően fontos szerepet játszik az ország

---

² Lásd: <http://ourlandourbusiness.org/>.

életében, és ezt sokszor figyelmen kívül hagyják. Az elmúlt években 1,6 millió hektár földet szereztek meg külföldi korporációk” – írja az Intézet jelentése. „Valójában Orwell-i ’kettős beszéd’ az, hogy mindez a fejlődés érdekében történt... Ennek éppen az ellenkezője igaz...”

A jelentés megfogalmazta, hogy a segélycsomagok, amelyek a rendkívüli helyzetben végrehajtandó reformokhoz voltak kötve, mennyire rombolóan hatottak az ukrán életszínvonalra, hogyan növelték a szegénységet az országban. Az EU által támogatott reformok a mezőgazdasági szabályozást illetően az agrobusiness vállalkozóit hozzák előnyös helyzetbe, *az ország természeti erőforrásait és termőföldjét nagy részben a külföldi nagyvállalatok kezére játsszák.*

Az EU Társulási szerződésének van egy klauzulája, amely mindkét fél számára a biotechnikai eljárások használatának kiterjesztését írja elő. Bocsánat: *Ezt az Ukrainát szeretné Brüsszel mielőbb EU tagnak látni?* Nem csoda, hogy a magyar emberek többsége nem így gondolja...

Ami talán a kapott információkból az egyik legszomorúbb tényfeltárási eredmény volt, az, hogy az ukrainai befektetők között jelentős arányban amerikai *nyugdíjbiztosító* intézetek szerepelnek (az NCH Capital magánbefektetési alap közvetítésével...). Igen, nem mondhatunk mást, mint hogy szomorú az a folyamat, amelyben az amerikai nyugdíjasok jövedelmének biztosítását az ukrán földek és emberek kizsákmányolásával érik el. Hiszen nyilvánvaló, hogy a hozamokat kiviszik az országból. (Ezért fektettek be.) És a tulajdonosoknak a legkisebb érdekük sincs a rendkívül alacsony bérek helyett valamivel magasabb bérek fizetésében ...

Sőt, ha a jogi feltételek megengedik – de hát ezért (is) változott a politika, hogy a jog igazodhasson a kormánybuktatók igényeihez! –, akkor a külföldi tulajdonú birtokokon GMO-s termékeket is termelhetnek. Nem kell már a tengeren túlról szállítani az amerikaiaknak, el lehet vele árasztani az európai piacokat innen is... Különösen, ha beléptetik Ukrainát az Unióba.

Van azonban még egy nagyon fontos témakör.

Azt is elemeztük korábban, hogy az ukrán természeti kincsek milyen szerepet játszottak a nyugati országok kapcsolat-építésében.³ A Világgazdasági Fórum összeállítása szerint⁴ Ukrajna a világ legnagyobb ásványi nyersanyag-szállítói közé tartozik, és a globális készletek körülbelül 5 százalékát birtokolja. Az

---

³ News from and about Ukraine in English. Nagy Sándor.

⁴ Hírvonal <https://hirvonal.hu> › keres › | Világgazdasági+Fórum |

ország mintegy 20 ezer ásványi lelőhellyel rendelkezik, amik 116 különböző típusú ásványt tartalmaznak

A háború ellenére Ukrajna rendelkezik Európa legnagyobb titánkészleteivel (a világkészletek 7 százaléka). A titánérc elengedhetetlen az űrkutatás, az orvostudomány, az autóipar és a hajógyártás számára. 2022 februárja, azaz az orosz támadás előtt Ukrajna kulcsszerepet játszott a katonai szektor titán-ellátásában. Az ország Európa egyik legnagyobb lítiumkészletével is rendelkezik (becsült mennyiség: 500 ezer tonna), ami nélkülözhetetlen az akkumulátorgyártás, a kerámia- és üvegipar számára. Ukrajna a világ 5. legnagyobb galliumtermelője, amely kulcsfontosságú az félvezetők és LED-ek gyártásában. Emellett az ország kiemelkedő neontermelő volt, a rendkívül tiszta, félvezetőipari minőségű neon 90 százalékát biztosítva az amerikai chipgyártás számára.

Ukrajna megerősített berilliumlelőhelyekkel rendelkezik, ami létfontosságú az atomenergia, az űrkutatás, a katonai ipar, az akusztikai és az elektronikai szektor számára. Az ország uránkészletei szintén kulcsfontosságúak az atomenergia- és a hadiipar számára. A cirkónium és az apatit fontos szerepet játszik a nukleáris és az orvosi termelésben. Emellett Ukrajna jelentős és kiváló minőségű vasérc- és mangánkészletekkel is rendelkezik, amik kulcsfontosságúak a zöld acélgyártásban. 2021-ben Ukrajna biztosította az EU acéllemez-importjának 43 százalékát.

A kirovohradi és dnyipropetrovszki területeken található nikkell (215 ezer tonna) és kobalt (8,8 ezer tonna) lelőhelyek szintén jelentősek. Ukrajna grafitkészletei a világ tartalékainak 20 százalékát teszik ki. Az ország a világ 10 legnagyobb beszállítója közé tartozik számos egyéb ásványi anyag esetében is, például bróm, magnézium, mangán, tőzeg, nyersvas és kaolin terén.

A HVG már korábban így írt az ukrajnai *ásványkincsekkel* kapcsolatos témáról:⁵ (Idézetünk a hivatkozott cikkből származik.) „A *The Washington Post* már korábban is arról írt, hogy a háború Ukrajnában az ásványi kincsekért folyik. A probléma az, hogy az ásványi kincsek nagy része Ukrajna keleti felében található, amely részben orosz megszállás alatt áll, részben pedig a háború legfontosabb helyszíne.”

---

⁵ Lengyel Miklós: 20 ezer milliárd dollár értékű ásványi kincserért is folyik a harc Ukrajnában.

| hvg.hu [https://hvg.hu › gazdasag › 20240709_20-ezer-milliard...](https://hvg.hu/gazdasag/20240709_20-ezer-milliard...) 2024. júl. 9.

Egy amerikai republikánus szenátor szerint éppen ezért nem szabad hagyni, hogy ez a hatalmas ásványi kincs Oroszország és Kína birtokába kerüljön. Csakhogy az USA-nál hamarabb kapott észbe *a háttérhatalom központja, London*. 2025 elején, az Egyesült Királyság miniszterelnöke és az ukrán elnök hosszú távú együttműködési megállapodást, egy un. 100 éves "barátsági" megállapodást írt alá, január 16.-án, Donald Trump beiktatása előtt Kijevben. Ennek hivatalos célja a két ország közötti kapcsolat megerősítése volt.

A dokumentum hosszú távon garantálja Nagy-Britannia gazdasági, katonai támogatását Ukrajna számára. Nem ingyen: a ritkafémekhez való hozzáférés az egyik kiemelt fontosságú része volt a tárgyalásoknak... (Feltűnő, hogy a tények szerint az amerikaiak és a britek ebben a fontos kérdésben nem egyeztették álláspontjukat.)

A House of Commons Library az alábbi szöveget adta közre 2025 március 12.-én: „Az USA kormánya változtatott Ukrajnához fűződő kapcsolatán, közvetlen kapcsolatba lépve az oroszokkal, hogy megoldják a konfliktust és egyben *egy a nyersanyagokra vonatkozó egyezményt kössenek*, átmenetileg felfüggesztve a katonai segélyeket és a titkosszolgálati támogatást. *Ez idő alatt* Nagy Britannia kormánya (viszont) megerősítette támogató álláspontját Ukrajna felé, pénzügyi és katonai segítségnyújtás terén, s egy béke-csúcsot hívott össze a további katonai segélyezés tárgyában.” (Az angol szöveg fordítása. Kiemelés tőlem...) (Ugye, milyen kettős beszéd? Úgy fogalmaznak: „Békecsúcs”, s ezen katonai segélyezést értenek...) Szerényen hallgat arról, hogy a nyersanyag kérdés itt is szerepelt...

Ami azt illeti, már korábban is jelentős hitel-támogatást kapott Ukrajna a brit fegyverszállításokhoz az angol kormányzattól (a befagyasztott orosz pénzügyi eszközök hozama terhére). Keir Starmer közölte, hogy a már korábban adott 2,2 md font kölcsön kiegészítésére most további 1,6 md font exporthitelt biztosítanak, 5000 rakéta vásárlására. (A miniszterelnök kifejtette, hogy ennek Belfastban mekkora munkahelyteremtő hatása lesz... Így érik el, lám a politikusok, hogy a háborút az emberek ne ellenezzék...)

Jól látható, hogy *az összes fél* – USA, Anglia, EU, s persze az oroszok is –, egyik célja *az ásványkincsek* megszerzése. Hiszen ezek a ritkafémek kiemelten fontos részei a modern technológiáknak. A világ erősen függ Kínától, amely ország ezeknek a termékeknek a legnagyobb szállítója... A nemzetközi politikai helyzet megromlása viszont a normál üzleti szállításokat napjainkban nagyban akadályozza. Ezért lenne fontos az ukrán terület biztosítása a Nyugatnak.

Végül van egy rendkívül fontos kapcsolat, amely Ukrajnát a többi országhoz fűzi: ez a *hitelkapcsolat*... Erre fentebb már utaltunk is. Ukrajna hatalmas

államadóssággal küzd (181 md dollár napjainkra), amelynek mérete már meghaladja a GDP nagyságát. Az IMF, a Világbank, az USA, az EU, a G7-ek és más államok (Kanada, Norvégia, Lengyelország, Csehország, Dánia stb.) is adnak célzott támogatásokat, pl. energetikai infrastruktúra, kórházak, oktatás céljaira; Japán hosszú távú újjáépítési hiteleket, technikai segítséget. A magánszektor gyakorlatilag nem jut már ki a pénzügyi piacra. Vannak olyan ún. *warrant*-kötvények, amelyek a GDP-hez vannak kötve; ezeket éppen napjainkban vonták átütemezés alá. (Csak nemzetközi biztosítás, vagy állami garancia mellett működik bármilyen új kibocsátás...)

Vagyis Ukrajna csak a nyugati finanszírozási források függvényeként tud létezni; ezek híján az ország a súlyos eladósodottság miatt csődbe menne. Úgy tűnik, hogy bár a jelenlegi amerikai vezetés valóban szeretne békekötésre jutni, de lehetőleg úgy, hogy az oroszokkal a viszony ne romoljon el végletesen. A békéhez való hozzáállásban az USA-ban azonban különböző érdekek összeütközését tapasztalhatjuk. Nagyon is vannak amerikai erők, amelyek a háború folytatásában érdekeltek. Nyilván ilyen a hadiipari lobby. De olyan nyilvánvaló megfogalmazását a háború folytatásához való ragaszkodásnak kevés helyen láttam, mint amit a Foreign Affairs hasábjain olvashatunk.⁶ Ez a tanulmány – amerikai szerzők tollából – azt emeli ki, hogy a hagyományos eszközökkel indított orosz támadás immáron *drón-háborúvá változott*. Az ukrán hadiipar pedig ezen a területen hatalmasat fejlődött. (A közelmúlt ukrán drón-támadásai sok milliárdos kárt okoztak az oroszoknak...)

Az USA illetékesei számára az ukránokkal való együttműködés „rendkívül hasznosnak”, mondható, *kifizetődőknek tűnik*, hiszen az ukránok beépítették a mesterséges intelligenciát a drónjaikba. Trump mondta, hogy rendkívül fontos a hadiiparban – „a védelmi iparban” – az innováció... Nos, szaván fogták az elnököt a szerzők, akik a „szakma” legilletékesebb szakemberei. Mert, amint írják, Ukrajna *elsőrangú laboratóriummá vált*. A háború módot ad a fejlesztések tesztelésére, kipróbálására. Tehát, csak folytassák tovább!

Ezt olvasva, az ember szinte megdöbben a cinizmus mértékén. E szerint ugyanis egyértelmű hadiipari érdek a háború folytatása... Kit érdekel a háborúban az emberek sorsa, anyagi értékek pusztulása... Fontos az innovációk kipróbálása. Amiben valóban versenyeznek az amerikai-ukrán, és az orosz erők... Íme, a sötétség hatalmainak logikája. Íme, a hadiipart mozgató anyagi és hatalmi érdekek! ...Lássunk tisztán! Erről szól az ukrán háború...

Csongrád, 2025 július

---

⁶ Ukraine's Drone Revolution And What America Should Learn From It. Jon Finer and David Shimer. July 7, 2025.